

Surenin İsmi: Bu sure, Kur'an'ın indirildiği gecenin büyüklük ve şerefini ifade etmek üzere "Gerçek biz onu Kadir gecesinde indirdik." buyurduğu ayetinden do­layı "Kadr" suresi adını almıştır. Yani, kadri ve şerefi büyük bir gecede. [1][1] Önceki Sureyle İlişkisi: Allah Tealâ Alâk suresinde Peygamberce (s.a.) yaratan ve insana bil­mediğini öğreten Rabbinin adıyla Kur'an'ı okumasını emrettikten sonra, bu surede de Kur'an'ın inmeye başladığı vakti açıkladı; o, Kur'an'ın onda inmesi nedeni ile yüksek şerefi ve üstün değeri olan Kadir gecesidir. [2][2] Surenin Muhtevası: Mekke'de inen bu sure, Kuran-ı Kerim'in inmeye başladığı vakitten, meleklerin ve Cebrail'in Allah katından faziletler, bereketler ve hayırlarla Allah'ın salih mümin kulları üzerine indiği Kadir gecesinin diğer gün, gece ve aylara olan üstünlüğünden söz etmektedir. [3][3] Kur'an'ın Kadir Gecesinde İnmesinin Manası: Kur'an-ı Kerim'in yirmi üç yılca dağılmış olarak bölüm bölüm indiği bi­linmesine rağmen, Kadir gecesinde inmiş olmasının manası onun indirilişi-nin Kadir gecesinde başlamasıdır. Çünkü Peygamberliğin gelişi Ramazan­da idi. Zira Allah Tealâ bu surede: "Gerçek biz onu Kadir gecesinde indirdik." buyururken Duhan suresinde de şöyle buyurmuştur: "Hâ mim. Açikça bil­dirilen Kitab'a yemin ederim ki, hakikat biz onu mübarek bir gecede indir­dik. Gerçek biz haber vericileriz. Her hikmetli iş, nezdimizde bir emir ile, o zaman ayrılır. Hakikat biz Rabbinden bir rahmet olarak (peygamberler) gönderilenleriz. Şüphe yok ki O, hakkıyla işitenin, kemâliyle bilenin ta ken­disidir." (1-6. ayetler). Bakara süresindeki "Ramazan ayıdır ki Kur'an onda indirilmiştir. İn­sanlara hidayetini ta kendisidir. Doğru yolun ve hak ile batılı ayırt eden hü­kümlerin nice açik delilleridir." (185.) Bu ayetin manası ise, Kur'an'ın in­mesi mübarek Ramazan ayında başladı, şeklindedir. Enfal süresindeki "İki ordunun birbirine kavuştuğu gün kulumuza in­dirdiğimize inanmışsanız.." (41.) ayeti ise, Kur'an'm inmesi ile ilgili bir va­kit belirlememekte sadece, müminlere Muhammed (s.a.)'e Ramazanın on yedinci günü Bedir'de indirilen savaş ahkâmı, melekler ve zaferle ilgili ayetleri hatırlatmaktadır. Bedir günü, Furkan günü olarak anılmıştır. Çünkü, hak ile batılı ayırt etmiştir. [4][4] Kur'an'ın İnmeye Başlaması Ve Kadir Gecesinin Faziletleri: 1- Gerçek, biz onu Kadir gecesinde indirdik. 2- Kadir gecesini sana bildiren nedir? 3- Kadir gecesi bin aydan hayırlıdır. 4- Onda melekler ve Ruh, Rabbinin izniyle herbir iş için iner de iner. 5- O (gece) tan yeri ağancaya ka­dar bir selâmdir. Belagat: "Kadir gecesi" sözü, ona dikkat çekilmesi için tekrarlanarak itnab ya­pılmıştır. "Kadir gecesini sana bildiren nedir?" O gecenin önemine dikkat çek­mek için sorulmuş bir sorudur. "Onda melekler ve Ruh iner de iner." Âmmdan sonra hâssı zikretmiş­tir. Mevkiinin yüceliğine işaret için meleklerden sonra Cebrail ayrıca zikre­dilmiştir. "Kadr", "şehir", "emr" ve "fecn" de seci vardır. Kelime sonları ses bakı­mından birbiriyle uyumludur. [5][5] Kelime ve İbareler: "Biz onu Kadir gecesinde indirdik" ayetindeki zamir Kur'an'a gitmek­tedir. Daha önce anılmadığı halde, bilindiği için zamirle işaret edilmiştir. Allah Tealâ'nın indirmeyi kendisine isnad etmesiyle indirilen şeyin şerefi­ne dikkat çekilmiştir. Onun indirildiği vakti de şu sözü ile tazim etmiştir: "Kadir gecesini sana bildiren nedir?" "Biz onu Kadir gecesinde indirdik." İndirilmesi gecede başladı. Veya, bir defada Levh-i Mahfuz'dan dünya semasına kıymetli, sevgili takva sahi­bi katiplere indirdi. Daha sonra da Cebrail onu yirmi üç senede parça par­ça Rasulullah'a (s.a.) indiriyordu. İbnül-Arabi diyor ki: "Bu yanlıştır. Ceb­rail ile Allah arasında vasıta yoktur. Cebrail ve

Muhammed (s.a.) arasında da vasita yoktur." "Kadir gecesini sana bildiren nedir?" Ey Muhammed! Bu geceyi sana bildiren nedir? Şerefinden veya işlerin onda kadere bağlanmasından dolayı böyle isim verilmiştir. Nitekim ayette: "Her hikmetli iş, nezdimizde bir emir ile o zaman ayrılır." (Duhan, 44/4) buyuruldu. O, kadir gecesinin bulunmadığı "bin aydan hayırlıdır." Onda salih amel, içinde kadir gecesi bulunmayan bin aydakinden daha hayırlıdır. "İner de iner" Yere ve dünya semasına inerler, ya da, müminlere yakın olurlar. "Ruh" Cebrail (a.s.)'dir. "Her bir iş için" O yıl içerisinde Allah'ın bir dahaki yıla kadar takdir etmiş olduğu her iş için. "Bir selâmdir." O ancak bir selâmdir. Yani Allah onda sadece selâmet takdir eder. Diğerinde ise, se­lâmet ve belâ murad eder. Ya da bu, meleklerin müminlere çokça selam vermesiyle ilgilidir. "Tan yeri ağarınca kadar" Güneşin doğma vakti veya doğmasına kadar. [6][6] Nüzul Sebebi: "Kadir gecesi bin aydan hayırlıdır." ayetinin (3. ayet) nüzul sebebiyle ilgili olarak İbni Cerir, Mücahid'den rivayet etmiştir. İsrailoğullan'ndan gece sabaha kadar ibadet eden, gündüz de akşama kadar cihad eden ve bu hali bin ay devam eden bir kişi vardı. Bu ayetteki bin ay ile kastedilen bu kişinin amelinin sürdüğü bin aydır. [7][7] Açıklaması: "Gerçek, biz onu Kadir gecesinde indirdik." Muhakkak biz Kur'an'ı in­dirmeye kadir gecesinde başladık. O mübarek gecedir. Allah Tealâ'nın bu­yurduğu gibi: "Hakikat biz onu mübarek bir gecede indirdik." (Duhan, 44/3), "Ramazan ayıdır ki Kur'an onda indirilmiştir." (Bakara, 2/185) ayeti­ne binaen de Kadir gecesi Ramazan ayındadır. Sonra da indirilmesini onun ardından yirmi üç yılda, ihtiyaca, gelişmeler ve olaylarda ilâhi hükmün ge­reğine göre tamamladık. Zemaşşeri diyor ki: Allah Kur'an'ı üçyönden yü-cçmiştir. Birincisi: İndirilmesini kendisine isnat edip bunu bir başkasına değil de kendisine mahsus kılmıştır. İkincisi: Şöhretine ve vurgulamaya ih­tiyacı olmadığına belge olsun diye, açık ismini anmadan zamirle ifade et­miştir. Üçüncüsü: İndirildiği vaktin şerefini yücçmiştir. [8][8] Ardından Allah Tealâ o gecenin faziletlerini zikretti: 1- "Kadir gecesini sana bildiren nedir? Kadir gecesi bin aydan hayırlı­dir." Kadir gecesinin ne olduğunu sana bildiren nedir? Bu, mevkiinin yücel­tilmesi, kıymetinin tazimi ve şerefının ne denli önemli olduğunu açıklamak içindir. Böyle adlandırılması da, Allah Tealâ'nın bir dahaki yıla kadar dile­diği şeyleri takdir buyurduğu veya kadri ve şerefının çok büyük olmasının­dan dolayıdır. Zemaşşeri diyor ki: Kadir gecesinin önemi işlerin takdiri ve kazasının o gece karara bağlanmasındandır. Bu da şu ayette geçmektedir: "Her hikmetli iş, nezdimizden bir emir ile o zaman ayrılır." (Duhan, 44/4). Bir başka önemi de bir gece olduğu halde ondaki amelin bin aydaki amelden hayırlı olmasıdır. İmam Ahmed ve Nesai, Ebu Hureyre (r.a.)'den rivayet ettiler: Rama­zan geldiğinde Rasulullah (s.a.) buyurdu ki: "Size Ramazan ayı geldi. Mü­barek ay. Allah size orucunu farz kıldı. Onda cennet kapıları açılır, cehen­nem kapıları kapatılır, şeytanlar bağlanır. Onda bin aydan hayırlı bir gece vardır. Hayrından mahrum olan mahrumdur." Buhari ve Müslim'in Ebu Hureyre'den rivayet ettiğine göre Rasulullah (s.a.) şöyle buyurdu: "Kim iman ederek ve sevabını umarak kadir gecesini ihya ederse geçmiş günahları bağışlanır." 2- "Onda melekler ve Ruh, Rabbinin izniyle her bir iş için iner de iner." Melekler ve Cebrail bu gece bir dahakine kadar takdir edilmiş her iş için göklerden yere inerler. Peygamber (s.a.) buyurdular ki: "Allah mukaddera­tı Beraet gecesi takdir eder. Kadir gecesi olunca da sahiplerine teslim eder." Allah'ın izni olmadan bir iş yapmazlar: "Biz senin Rabbinin emri olmadık­ça inmeyiz." (Meryem, 19/64). Ayette geçen Ruh, Cebrail (a.s.)'dir. Şerefının büyükliüğü nedeni ile diğer meleklerden ayrı olarak ismen anılmıştır. Meleklerin inmesinin faydalarından bazıları: Dünyada, gök sakinleri­nin göremediği taat çeşitlerini işlerler. Belki de dünyada taat onlar için bu

geceye mahsustur; melekler de daha ¸ok sevap i¸in onu arzu edebilirler. Ki­şinin orada taatından daha fazla sevap kazanmak i¸in Mekke'ye gittiği gibi. 3- "O (gece) tan yeri ağarınca kadar bir selâmdir." Kur'an'ın nüzulü ve meleklerin bulunması ile hayırla dolu bu gecede, selâmet, güven, hayır ve bereketten başka bir şey yoktur. Hayır ve bereketin inmesi, meleklerin grup grup rahmetle inmeleri güneşin batımından fecre kadar sürer.[\[9\]](#)[\[9\]](#) Ayetlerden ¸ıkan Hüküm Ve Hikmetler: Ayetlerden şu hususlar anlaşılmaktadır: 1- Yüce Kur'an'ın inmesi, mübarek Ramazan gecelerinden olan Kadir gecesinde başlamıştır. 2- Kadir gecesini şeref, tazim ve takdir gecesidir. Allah o gecede bir sene sonrasına kadar olacak işlerden; ülüm, ecel, rızık ve diğerlerinden dilediği­ni takdir buyurur. 3- Kadir gecesinde yapılan amel, i¸inde Kadir gecesini bulunmayan bin aydan hayırlıdır. O gecede benzeri bin gecede bulunmayan ¸ok¸a hayır tak­sim edilir. 4- Melekler bütün semadan ve Sidretül-mün-teha'dan, Cebrail kendisi­ne ait yerinden yere inerler. Fecrin doğma vaktine kadar insanların duala­rına amin derler. İbni Abbas'ın da dediği gibi onlar kadir gecesinde Rablerinin emri ile Allah'ın bir dahaki seneye kadar olan bin yıl i¸in takdir ve hükettiği her iş i¸in inerler: Bu ayet meleklerin ismetine delâlet eder. Al­lah Tealâ : "Biz senin Rabbinin emri olmadık¸a inmeyiz." (Meryem, 19/64), "Bunlar sözle asla O'nun önüne ge¸mezler. Bunlar O'nun emriyle hareket ederler." (Enbiya, 21/27). 5- O gece güven ve selâm gecesidir, Allah'tan bir hayır ve berekettir. Allah o gece selâmetten başkasını yazmaz. Diğer gecelerde ise, belâları da selâmeti de yazar. O gece şeytanın müminlere tesir edemeyeceği güvenli bir gecedir. Şeytanın bir kütülük veya eziyet yapamayacağı problemsiz bir ge­cedir. Onun tamamı hayırdır. Fecrin doğmasına kadar onda şer yoktur. Özet olarak bu gece, hayırlar, bereketler, nızıkların takdiri, dini ve dünyevi menfaatleri bulundurmaktadır. İmam Ahmed'in Ubade b. Samit'ten rivayet ettiği hadis de bunu teyit etmektedir. Rasulullah (s.a.) buyurdular ki: "Kadir gecesini son on gündedir. Kim onları ecir bekleyerek ihya ederse Allah onun ge¸miş ve gelecek günah­larını bağışlar. O tek gecedir: Dokuz, yedi, beş, ü¸ veya son gece."[\[10\]](#)[\[10\]](#) Kadir Gecesinin Belirlenmesi: Müslim ve Tirmizi'nin rivayet ettiği Zirr b. Hubeyş hadisini delil alan alimlerin ¸oğunluğuna göre her yıl Ramazan'ın yirmi yedinci gecesidir. Zirr, diyor ki: Übey b. Kab'a: "Kardeşin Abdullah b. Mesud, Bütün yılı ihya eden Kadir gecesini yakalar diyor, dedim." Dedi ki: "Allah Ebu Abdurrahman'ı mağfiret etsin! Ramazan'ın son on gününde olduğunu bilmiştir. O yirmi ye­dinci gecedir. Ama, insanların boş vermemelerini istemiştir. Sonra da inşa-allah demeden yirmi yedinci gece olduğuna yemin etti." "Bunu neye göre söylüyorsun Ebu'l-Münzir?" dedim. Dedi ki: "Rasulullah (s.a.)'ın bize haber verdiği bir alâmetle veya mucize ile: O gün güneş ışısız doğar."[\[11\]](#)[\[11\]](#) Cumhura göre her yıl Kadir gecesini vardır ve Ramazana aittir.[\[12\]](#)[\[12\]](#) İşaretleri veya Alâmetleri: Alâmetlerinden biri de güneşin sabahı ışısız beyaz doğmasıdır. Ebu Davud et-Tayalisi, İbni Abbas'tan Rasulullah (s.a.)'ın Kadir gecesini hakkın­da şöyle buyurduğunu rivayet etti: "Cömert, mutlu bir gece. Ne soğuk ne de sıcak. Sabahında güneş zayıf kızıl olur." İbni Ebi Asım en-Nebil, Cabir b. Abdullah'tan isnadı ile Rasulullah (s.a.)'ın şöyle buyurduğunu rivayet et­ti: "Bana kadir gecesini gösterildi de unutturuldum. O Ramazan'ın son on gecesindedir. Mutlu, hoştur. Ne sıcak ne de soğuktur. Sanki ay var gibidir. Fec­ri aydınlanıncaya kadar şeytan ¸ıkamaz." [\[13\]](#)[\[13\]](#) Geceler Arasında Gizli Olmasının Hikmeti: Kadir gecesinin gizlenmesindeki hikmet, ülüm vaktinin ve kıyamet gününün gizlenmesindeki hikmet gibidir. Ta ki, mükellef taatta gayretli ol­sun, cehdini artırsın, gaflet edip tembellik yapmasın, boş vermesin. Mükellef­lefin bizzat o geceyi bilmemesi, günaha ve bilerek hataya düşmemesi

in yararlı olup kula şefkatten ileri gelmektedir. Kul, tahmin edilen geceleri ihya ile
irince Allah meleklerine ve buyurur ki: "Orada
bozgun;culuk edecek, kanlar d;kecek kimse mi yaratacaksın?" demişsiniz. Bu
onla;rın vaktini tam bilmedikleri bir işteki gayretleridir; bir de onu belirli yapsa idim?" İşte o
zaman "Sizin bilemeyeceğinizi herhalde ben bilirim." s;n sırrı ortaya
¸ıkar. [14][14] Fazileti: Daha nce ge¸en Buhari ve M&slim'deki Ebu
Hureyre hadisinde: "Kim Kadir gecesini inanarak ve ecrini Allah'tan umarak ihya ederse
ge¸miş g­nahı bağışlanır." buyurulmuştu. Şa'bi dedi ki: O g&n
gecesi g&nd&z&gibidir. G&nd&z&de gecesi gibi­dir. Ferr'a
da ş&yle diyor: Allah Kadir gecesinde sadece mutluluk ve nimet­ler takdir eder.
Diğerlerinde de belâları ve dertleri de takdir eder." Said b. M&seyyeb Muvatta'da
ş&yle diyor: "Kadir gecesinin yatsı vaktinde bulu­nan, ondan nasibini almıştır." [15][15]

[1][1] Vehbe Zuhayli, Tefsiru&I-M&nir, Risale Yayınları: 15/575. [2][2] Vehbe
Zuhayli, Tefsiru&I-M&nir, Risale Yayınları: 15/575. [3][3] Vehbe Zuhayli,
Tefsiru&I-M&nir, Risale Yayınları: 15/575. [4][4] Vehbe Zuhayli,
Tefsiru&I-M&nir, Risale Yayınları: 15/575-576. [5][5] Vehbe Zuhayli,
Tefsiru&I-M&nir, Risale Yayınları: 15/577. [6][6] Vehbe Zuhayli,
Tefsiru&I-M&nir, Risale Yayınları: 15/577-578. [7][7] Vehbe Zuhayli,
Tefsiru&I-M&nir, Risale Yayınları: 15/578. [8][8] Zemaşşeri, III/351. [9][9] Vehbe
Zuhayli, Tefsiru&I-M&nir, Risale Yayınları: 15/578-579. [10][10] Taberani ve Hakim
Abdullah b. Amr'dan rivayet etti. Sahihtir. Vehbe Zuhayli, Tefsiru&I-M&nir, Risale
Yayınları: 15/579-580. [11][11] İbni Kesir, IV/528. [12][12] Vehbe Zuhayli,
Tefsiru&I-M&nir, Risale Yayınları: 15/580. [13][13] Vehbe Zuhayli,
Tefsiru&I-M&nir, Risale Yayınları: 15/580-581. [14][14] Vehbe Zuhayli,
Tefsiru&I-M&nir, Risale Yayınları: 15/581. [15][15] Vehbe Zuhayli,
Tefsiru&I-M&nir, Risale Yayınları: 15/581.

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)